

HÍRLEVÉL

TARTALOM

- Beköszöntő
- Statisztikák
- Kiemelt szakmai dokumentumok
- A muzeális vizsgálat aktuális eseményei
- Szakmai együttműködések és közös rendezvények
- Kiemelt események
- Esetjogi mozaik

Az MNOÖ/LdU új podcast-sorozatának első epizódja

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata új kulturális projektet indított podcast beszélgetések formájában, melynek első adásában a biztoshelyettes az LdU elnökével beszélgetett a nemzetiségi képviselő aktuális lehetőségeiről és jövőképeiről. [Részletek.](#)

Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj oklevélatadó ünnepség

Decemberben ismét sor került a Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj oklevélatadó ünnepségére, amelyen idén is huszonöt tehetséges és kiváló teljesítményt nyújtó középiskolás roma diák vehette át oklevelét, valamint a támogatási okiratot. [Részletek.](#)

ESETJOGI MOZAIK

A 2023. évi beszámoló tárgyalása az Országgyűlés előtt

Az országgyűlés plenáris ülése december 2-án tárgyalta meg az alapvető jogok biztosságának és helyetteseinek 2023. évi tevékenységéről szóló beszámolót. A benyújtott dokumentum tárgyalásán a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága által kialakított, egyhangúlag támogató álláspontját Grexa Liliána ukrán nemzetiségi szószóló képviselte. Felszólalása során kiemelte, hogy a beszámoló és az elmúlt év pozitív tapasztalatai alapján a biztosság tartalmaznak és eredményesnek értékelte a biztoshelyettes és a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága együttműködését, valamint továbbra is bízik a közös, eredményes munka folytatásában. [Részletek.](#)

Kedves olvasó!

Az utolsó negyedévet évről évre kettős törekvés jellemzi a munkámban: a folyamatban lévő ügyek áttekintése, érdemi zárása és az adott év komplex összegzése, valamint a korábban elmaradt megbeszélések, találkozók pótlása. Érzerhetően nem történik ez másként a partnereim esetén sem, így - jellemzően novemberben és decemberben - megsokasodnak a szakmai kerekasztal-beszélgetések, konferenciák, kulturális események is, amelyeken az idő- és kapacitáshiány ellenére is mindig jó szívvvel igyekszem részt venni. A 2024/4. számú hírlevél a fenti hármas "évváró" hivatali aktivitást próbálja szemléltetni szakmai anyagok, saját és partnerek által szervezett események, valamint aktuális jogesetek bemutatása révén. Bár a hozzám érkező ügyek továbbra is komplex, sok esetben nyomasztó jogi- és élethelyzetekkel szembesítenek, jó érzés tudni, hogy ezek megoldásában mindig számíthatok szakmai partnereim és elkötelezett szakértő kollégák segítségére is.

A stabilitás mellett 2024 bizonyos szempontból rendhagyó időszak volt számomra: ez második ombudsmanhelyettesi mandátumom utolsó teljes éve, ami a megszokott feladatok ellátása mellett összegzésre is készítetett. 2025-ben így elsősorban olyan témák mentén igyekszem tapasztalataimat komplex módon megfogalmazni, amelyek évtizedek óta problémákat jelentenek és valószínűleg sajnos még hosszú ideig velünk maradnak. Ilyenek a roma közösség esetén az oktatási és lakhatási szegregáció jelensége, a munkaerőpiaci hátrányok, az egészségügyi és a szociális ellátásokhoz való hozzáférés nehézségei, a többi nemzetiség esetén pedig a nyelvvesztés problémái és a komplex intézményrendszerek fenntartásának kihívásai.

Szalayné Sándor Erzsébet
egyetemi tanár

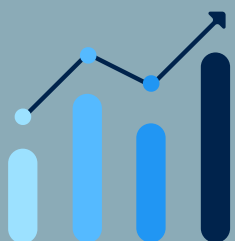
Az AC FCNM szakértőinek látogatása Magyarországon

A Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény Tanácsadó Bizottságának négy fős delegációja december 2-6. között hazánkban tartózkodott, látogatásuk célja a Magyarországról szóló hatodik vélemény előkészítése volt. Szakmai útjuk során egyeztetést folytattak a nemzetiségi biztoshelyettes mellett az Országgyűlés Nemzetiségi Bizottsága tagjaival, több nemzetiségi önkormányzat képviselőivel, civil és egyházi jogvédő szervezetek munkatársaival, valamint kormányzati tisztségviselőkkel is. A fővárosban és vidéki helyszíneken folytatott megbeszélések témája a nemzetiségi jogok helyzete és jövőképe, valamint az egyenlő bánásmód érvényesítésének aktuális kihívásai, illetve lehetőségei voltak.

Többet is megtudhat a Keretegyezményről és a Tanácsadó Bizottságról [angol](#) és [magyar](#) nyelven egyaránt.

STATISZTIKAI ADATOK 2024

beadványok és hivatalból indított eljárások	13	253
levélforgalom	263	1196
jogszabály-véleményezések	3	14
szakmai találkozók	35	141

	4. negyedév	2024 összesen
beadványok és hivatalból indított eljárások	13	253
levélforgalom	263	1196
jogszabály-véleményezések	3	14
szakmai találkozók	35	141

KÖZÖS JELENTÉS

A KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL ÉS A TELEPÜLÉSI SZLOVÁK NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT EGYÜTTMŰKÖDÉSI NEHÉZSÉGEIVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

A Mátraszentimrei Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat beadványában sérelmezte a nemzetiségi önkormányzat működését segítő szakmai feladatok ellátását végző Gyöngyössolymosi Közös Önkormányzati Hivatal korábbi aljegyzőjének tevékenységét, amely álláspontja szerint súlyos nehézséget okozott a nemzetiségi önkormányzat működésében.

Mivel az ügyben alapvető jogokkal összefüggő visszásság gyanúja merült fel, az alapvető jogok biztosa és a nemzetiségi biztoshelyettes az elindított vizsgálat keretében megkeresték a Heves Vármegyei Kormányhivatal vezetőjét.

A Heves Vármegyei Kormányhivatal tájékoztatása szerint a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat korábbi elnöke az Önkormányzat képviselő-testületének üléseit megelőzően kellő határidőben kapott meghívót az ülésekre, amelyeken részt vett. A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat korábbi elnöke a nemzetiségek jogairól szóló törvény (Njtv.) alapján őt megillető felvilágosítás-kérelmi, tanácskozási, kezdeményezési, véleményezési és egyetértési jogaival – az Njtv.-ben, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben (Mötv.) és önkormányzati rendeletben foglalt rendelkezések keretei között – élhetett.

A Heves Vármegyei Kormányhivatal vezetője a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat hatásköreinek gyakorlását, a helyi szlovák nemzetiségi közösség identitásának megőrzése és jogérvényesítése érdekében kifejtett tevékenységét hatékonynak és előre mutatónak értékelte.

A vizsgálat a korábbi aljegyző tevékenységével összefüggésben megállapította, hogy 2023-ban és 2024-ben a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat képviselő-testületének több ülésén – az Njtv.-ben foglalt kötelezettségével ellentétben – sem vett részt. Az alapvető jogok biztosa és a nemzetiségi ombudsmanhelyettes arra is rámutatott: a korábbi aljegyző több alkalommal a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat törvényes működéséhez kapcsolódó feladat- és hatásköreinek kiterjesztő értelmezésével törvénysértést követett el.

Annak ellenére, hogy a Heves Vármegyei Kormányhivatal szakmai segítségnyújtás keretében a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat részére az alkalmazandó jogszabályokról több alkalommal tájékoztatást nyújtott, kérdésként merül fel, hogy fenntartható-e a Heves Vármegyei Kormányhivatal vezetőjének értelmezése és gyakorlata, amely szerint a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat működését negatívan

befolyásoló fenti eseményekkel összefüggésben nem volt indokolt törvényességi felügyeleti eszközök alkalmazása.

A vizsgálat megállapította, hogy a korábbi aljegyző tevékenysége, továbbá a Heves Vármegyei Kormányhivatalnak a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat, valamint a jegyző és az aljegyző együttműködését elősegítő intézkedéseinek részbeni elmulasztása, a településen élő szlovák közösség nemzetiségi önkormányzathoz való jogát, nemzetiségi jogainak érvényesülését sértő és a jogállamiság elvéből levezethető visszásságot eredményeztek.

E visszásságok megszüntetése érdekében a biztos és a biztoshelyettes felkérte Mátraszentimre Község polgármesterét és a Mátraszentimrei Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnökét az Njtv. szerinti együttműködési megállapodás soron kívüli felülvizsgálatára és annak az Njtv.-vel összhangban történő módosítására. Felhívták továbbá Mátraszentimre Község polgármesterét és a Gyöngyössolymosi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét arra, hogy a jövőben fordítsanak kiemelt figyelmet a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat és a településen élő szlovák nemzetiségi közösség jogainak hatékony érvényesítésére.

Az alapvető jogok biztosa és a nemzetiségi biztoshelyettes felkérték továbbá a Heves Vármegyei Kormányhivatal vezetőjét arra, hogy indokolt esetben törvényességi felügyeleti jogkörében időben és hatékonyan lépjen fel a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat és a szlovák nemzetiségi közösség jogainak sérelmével járó visszásságok megelőzése és megszüntetése érdekében. A Heves Vármegyei Kormányhivatal az illetékességi területén működő helyi önkormányzatok és nemzetiségi önkormányzatok együttműködési nehézségeinek megelőzése érdekében egyeztessen a nemzetiségi önkormányzatok működését biztosító, segítő érintett jegyzőkkel a kapcsolódó feladat- és hatásköreik tartalmáról és terjedelméről, különös tekintettel a törvénysértés észlelésének jelzése és a vármegyei kormányhivatal által ellátott törvényességi felügyelet közötti különbségre, illetve arra, hogyan biztosítható az egyenrangú kapcsolat a helyi és a nemzetiségi önkormányzat együttműködése során. Együttműködési nehézségek észlelése esetén pedig a rendelkezésére álló eszközökkel, így egyeztetések, konzultációk szervezésével törekedjen a konfliktusok lehetőség szerinti feloldására.

A közös jelentés teljes szövege [itt](#) olvasható.

A GYŰLÖLETKELTŐ DEMONSTRÁCIÓK JOGI KÖRNYEZETÉRŐL ÉS TÁRSADALMI HATÁSÁIRÓL

A nemzetiségi biztoshelyettes hivatalba lépésének kezdete óta kiemelt figyelemmel kíséri a gyűlöletbeszéddel, gyűlöletbűncselekményekkel és az egyéb gyűlöletmotivált cselekményekkel kapcsolatos hazai és nemzetközi jogalkotói tevékenységet és a jogalkalmazói gyakorlatot, valamint a kapcsolódó társadalmi folyamatokat. Erre tekintettel e körben három elvi állásfoglalás kiadását kezdte meg. Elsőként a tiltott önkényuralmi jelképek használata elleni fellépés jogalkalmazási lehetőségeiről és korlátairól szóló 2/2023. számú elvi állásfoglalás készült el, jelen dokumentum pedig a gyűlöletkeltő demonstrációk jogi környezetével és társadalmi hatásaival foglalkozik. Tervei szerint 2025 folyamán adja ki a gyűlölet-bűncselekmények aktuális hazai helyzetéről szóló elvi állásfoglalást.

Az elvi állásfoglalás a békés gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásával összefüggő hazai és nemzetközi szabályozás mellett felvázolja az Alkotmánybíróság, a Kúria és az ombudsmanok joggyakorlatának fejlődését, illetve napjainkig fennálló ellentmondásait.

A kétezres évek közepén kezdtek meg nyilvános és formálisan jogszerű működésüket a társadalmi feszültségeket nyíltan saját céljaikra kihasználó mozgalmak, így a Magyar Gárda is, ami gyökeresen átformálta a kisebbség-többség viszonyáról szóló közbeszédet, majd a közpolitikai környezetet is. A romák ellen 2008-2009 folyamán elkövetett tragikus gyilkosságsorozat és a Magyar Gárda feloszlata után szinte rögtön kezdetét vette az egykori „gárdisták” alternatív szervezetekbe tömörülése, jellemzően az általuk „rendfenntartó járőrözésnek” és a „cigánybűnözés elleni fellépésnek” nevezett tevékenységek keretében. A 2011-es gyöngyöspatai eseményeket követően intenzív párbeszéd kezdődött a kisebbségi ombudsman, majd az őt követő nemzetiségi ombudsmanhelyettes, a civil szervezetek és az Országos Rendőr-főkapitányság között.

A társadalmi feszültségekre adott szélsőséges reakciók ismételt megerősödését egyszerre észlelve a nemzetiségi biztoshelyettes és az e jelenségek monitorozásában aktív szerepet vállaló – 2012-ben létrehozott – Gyűlöletbűncselekmények Elleni Munkacsoport (GYEM) valamint más civil jogvédő partnerek a koordinált fellépésről döntöttek.

Ennek nyomán az elvi állásfoglalás szakmai érvekkel alátámasztva hangsúlyozza, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának tiszteletben tartásával egyidejűleg óvni kell az emberi méltósághoz fűződő alapjogot is.

Elfogadhatatlannak kell tekinteni ugyanis minden olyan nyilvános fellépést, amely alkalmas lehet a társadalom tagjai között – különösen nemzetiségi származás, nemzetiségi közösséghez való tartozás miatt – ellentétek szítására, már meglévő ellentétek, indulatok elmélyítésére, illetve amely származásuk miatt félelmet és szorongást ébreszthet a hazai nemzetiségi közösségek tagjaiban. Adott esetben – figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság legújabb döntése értelmében a nemzeti, etnikai, faji és vallási közösségek méltósága védelmében a véleménynyilvánítás szabadsága és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan korlátozható – a gyülekezési hatóság megalapozottan dönthet a múltbeli és jelenkori támadásoknak kitétt és ezáltal sérülékenyebb méltóságú roma közösség méltóságát potenciálisan sértő gyűlés előzetes tiltásáról, vagy az arra vonatkozó feltételek előírásáról.

A biztoshelyettes számos szakmai javaslatot fogalmazott meg az igazságügyi miniszter, a belügyminiszter és az országos rendőrfőkapitány részére, illetve felhívta az érintettek figyelmét a folyamatos párbeszéd fontosságára. Így javasolta a rendőrségnek olyan kommunikációs csatorna, illetve állandó fórum kialakítását, amelyen keresztül az érintett közösségek és civil szervezetek közvetlenül jelezhetik a rendőrség felé a méltóságsérelem potenciális veszélyét hordozó gyűlésekkel kapcsolatos információikat. Megismételte továbbá, hogy a gyűlöletbűncselekmények, az önkényuralmi jelképek használata és a gyűlöletkeltő demonstrációk elleni hatékonyabb jogalkotói és jogalkalmazói fellépés koordinálása, valamint a szélsőséges társadalmi tendenciákkal szembeni szemléletformálás kialakítása érdekében az igazságügyi miniszter folytasson rendszeres és intézményesített egyeztetéseket a GYEM tagjaival, valamint az érintett rendvédelmi szervek, állami intézmények, kutatóintézetek, nemzetiségi önkormányzatok és a területen aktív tevékenységet folytató civil szervezetek munkatársaival.

Az elvi állásfoglalás teljes szövege [itt](#) olvasható.

ÓVODAI FELVÉTELI GYAKORLAT ESETI ÉS ÁLTALÁNOS SZEGREGÁCIÓS HATÁSAI RÓL ÉS A NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMOK TARTALMÁRÓL

A nemzetiségi biztoshelyetteshez forduló beadványozók szerint a település több intézményből álló óvodájában és annak egyes tagóvodáiban a gyermekeket roma nemzetiségük miatt hátrányos megkülönböztetés érte, nevelésük a tagintézmények között, majd azokon belül is szegregált módon zajlott. Álláspontjuk szerint az óvoda, illetve a fenntartó települési önkormányzat a szegregáció és az elégtelen szolgáltatások miatt átiratkozási kérelmet benyújtó roma családok számára nem biztosította a tisztességes eljáráshoz való jogot sem. A korábbi óvodavezető a nem roma szülők átiratkozási kérelmeinek helyt adott, míg a roma szülők ugyanilyen irányú igényeit rendre elutasította, így az óvoda egyik, a helyi romatelep közelében elhelyezkedő tagintézménye fokozatosan szegregálttá vált.

Az állásfoglalás kiemeli, hogy az óvoda pedagógiai programjában megnevezett roma nemzetiségi nevelési program elsősorban a szegénységből fakadó devianciákkal és azok kezelési lehetőségeivel foglalkozik, nem a roma nemzetiségi identitás megerősítésével kapcsolatos tényezőkre fókuszál. Felmerült az a gyanú is, hogy a roma szülők nem adták tájékoztatáson alapuló beleegyező nyilatkozatukat a roma nevelési program elindításához.

Bár a szegregált tagóvodát a fenntartó a vizsgálat alatt bezárta, megállapítható, hogy a 2021 és 2023 közötti nevelési években az Óvoda korábbi vezetője a nem roma és roma szülők átjelentkezési kérelmeinek eltérő elbírálásával – amit a Fenntartó passzivitásával tudomásul vett – hozzájárult a Viola utcai tagóvoda szegregációs folyamatainak megerősödéséhez, majd az intézmény teljes szegregációjához.

A biztoshelyettes megállapította, hogy a szegregált tagóvoda bezárásával a fenntartó a visszásságot megszüntette, a körzethatárok újratervezésével pedig lépéseket tett annak érdekében, hogy elkerülhetővé váljon hasonló folyamatok kialakulása.

Elvi állásfoglalásában ugyanakkor rámutatott, hogy a nemzeti és nemzetiségi óvodai (és iskolai) nevelési-oktatási programok tartalmi lehetőségeit jelenleg nem határozzák meg jogszabályi keretek. Emiatt a programok a roma nemzetiség esetén összekeverednek olyan elemekkel, amelyek alapvetően a szegénységgel kapcsolatos hátrányok kompenzálásának tárgykörét érintik, illetve sztereotip fordulatokat és megközelítéseket tartalmaznak. A nemzetiségi identitás-tudat megerősítésével kapcsolatos jogalkotói szándék a pozitív identitás-tudat kialakítását tűzte ki célul, így a roma nevelési programok nem keverhetők össze a társadalmi egyenlőtlenségek kompenzálásának kérdéseivel.

A feltárt visszásságok megszüntetése és azok jövőbeni elkerülése érdekében a biztoshelyettes javasolta, hogy az óvodavezető és a fenntartó tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a körzethatárok rendszeres felülvizsgálata mellett biztosítva legyen a roma nemzetiségű gyermekek egyenlő bánásmódhoz fűződő joga az óvodai felvétel és a csoportok kialakítása során, továbbá a szülői kérések elbírálásakor tartsák be az írásbeliség követelményét. Az óvodavezető, együttműködésben a roma nemzetiségi önkormányzat vezetőjével, készítsen közérthető tájékoztatót az óvoda roma nemzetiségi programjáról és intézkedjen, hogy azt megismerje valamennyi érintett szülő. Vizsgálja meg továbbá, hogy minden olyan gyermek vonatkozásában beszerezték-e a szülői hozzájáruló nyilatkozatokat, akik a programban részt vesznek. Vizsgálja felül az óvoda pedagógia programjának roma nemzetiségi nevelésre vonatkozó részeit és a szegénységgel összefüggő tartalmi elemeit. Ezeket a program hátrányos helyzettel foglalkozó részeiben tüntesse fel, elkülönítve a roma identitáshoz kapcsolódó kérdésektől. A roma nemzetiségi program tartalmát a pozitív nemzetiségi identitás megerősítése mentén dolgozza át, lehetőség szerint olyan roma szakember közreműködésével, aki autentikus tudással bír a témáról. A fenntartó képviselőjében Kalocsa Város Polgármestere segítse elő és kísérelje figyelemmel az intézkedés végrehajtását.

A biztoshelyettes a Belügyminisztérium Köznevelési Államtitkárának annak felülvizsgálatát javasolta, hogy a jelenleg kizárólag az Oktatási Hivatal honlapján elérhető nemzetiségi nevelési programokra vonatkozó Irányelv elegendő-e a nemzetiségi óvodai és iskola nevelési program tartalmával kapcsolatos útmutatásra. Javasolta továbbá, hogy fontolja meg a nemzetiségi, köztük a roma nemzetiségi nevelés-oktatására vonatkozó Irányelv jogszabályban történő ismételt rögzítését.

Az elvi állásfoglalás teljes szövege [itt](#) olvasható.

SZAKMAI MŰHELYBESZÉLGETÉS A MUZEÁLIS VIZSGÁLAT EREDMÉNYEIRŐL

A közgyűjtemények kiemelten fontosak a hazánkban élő nemzetiségek számára, hiszen rendszerezett, szakmai szempontok szerint elemzett formában jelenítik meg és közvetítik a különböző korok jelenségeit, tárgyait, ezáltal is széles körű hozzáférést biztosítva minden érdeklődőnek a kulturális javaikhoz.

A muzeális intézmények nemzetiségi tartalmára vonatkozó átfogó vizsgálat keretében a biztoshelyettes november 29-én műhelybeszélgetést szervezett az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában. A közel húsz szakértő részvételével megvalósult, öt órás egyeztetés célja a vizsgálat során feltárt alaphelyzet ismertetése, a szakmai megállapítások és javaslatok megtárgyalása, valamint azok pontosítása, illetve kiegészítése volt.

A műhelybeszélgetést Varjú Gabriella szakmai főtanácsadó, vizsgálatvezető előadása nyitotta meg, amelyben a közel két éves folyamat eredményeit és megállapításait ismertette. Elmondta: a nemzetiségi biztoshelyettes a jogelőd kisebbségi ombudsman 2010-ben kiadott hasonló tartalmú jelentésére is alapozva 2023-ban átfogó vizsgálatot kezdett a muzeális intézmények szabályozási hátteréről, infrastrukturális lehetőségeikről és gyakorlati működésükről, kiemelten azok nemzetiségi tartalmára és feladataira vonatkozóan. A vizsgálat keretében a biztoshelyettes száztizenegy intézmény részére kérdőívet juttatott el, emellett helyszíni látogatások keretében huszonöt intézményt keresett fel munkatársaival.

A tapasztalatokat összegző jelentéstervezet nyomán a beszélgetés résztvevői intenzív szakmai vitát folytattak. Az eseményt megtisztelték jelenlétükkel az országos nemzetiségi önkormányzatok szakértői, az általuk fenntartott nemzetiségi muzeális intézmények, nemzetiségi tájházak, továbbá nemzetiségi bázisintézmények vezetői. Az eseményen jelen volt több, nemzetiségi feladatot is ellátó megyei hatókörű városi múzeum igazgatója, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum fősztályvezetője, valamint a Kulturális és Innovációs Minisztérium Múzeumi Fősztályának munkatársa is.

A találkozó lehetőséget teremtett arra, hogy az előzetesen megküldött szakmai anyag javaslatait és a felmerült problémákat a jelenlévő szakértők átbeszéljék, kiegészítve az általuk tapasztalt egyéni és általános problémákkal, nehézségekkel.

Külön foglalkoztak a nemzetiségi feladatot (is) ellátó, valamennyi muzeális intézményt érintő általános jellegű problémafelvetésekkel (így például a szakemberek, munkatársak helyzetével, a nemzetiségi szakemberek hiányával, a szabályozási hiányosságaival, a szakmai támogatás kérdéseivel, a finanszírozási problémákkal, a muzeális intézményrendszer megújításával), valamint speciális témákkal (különösen a bázisintézmények, a tájházak és az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények helyzetével).

A MUZEÁLIS VIZSGÁLAT TOVÁBBI SZAKMAI EGYEZTETÉSEI ÉS HELYSZÍNI LÁTOGATÁSAI

Látogatás Rudabányácskán, a Zempléni Szlovákok Néprajzi Gyűjteményénél

A kulturális vizsgálat keretében az ombudsmanhelyettes és munkatársai látogatást tettek Sátoraljaújhely-Rudabányácskán, ahol az Országos Szlovák Önkormányzat nemzetiségi tájháza működik. A fél napos találkozó során részletes egyeztetést folytattak a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete (MSZKI) igazgatójával, Király Katalinnal, aki a fenntartói szempontok mellett különleges szakértelme és tapasztalatai révén széles körű betekintést nyújtott a szakértői szempontok részleteibe is. Az MSZKI fontos szerepet vállal és tölt be a szlovák nemzetiségi közösség kulturális javainak megőrzése és bemutatása területén.

A német nemzetiség mellett a legtöbb nemzetiségi tájházzal a hazai szlovákság rendelkezik. Jelenleg több mint hetven tájházat, falumúzeumot, illetve néprajzi gyűjteményt tartanak számon, amelyek önkormányzati (települési, illetve nemzetiségi) vagy egyesületi fenntartásúak. Az intézet fontos muzeális intézményekkel kapcsolatos feladatokat is végez, ellátja ugyanis a hazai szlovák közösség épített és tárgyi örökségének védelmét, melynek keretében szakmailag segíti és támogatja a szlovák tájházak működését, illetve saját telephelyeként működteti a Zempléni Szlovákok Néprajzi Gyűjteményét.

Beszélgetés Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkárral

A biztoshelyettes és munkatársai szakmai megbeszélést folytattak Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkárral és titkárságvezetőjével, amely során a muzeális vizsgálat keretében felmerülő szakpolitikai és kultúrstratégiai kérdésekről esett szó. Az államtitkár támogatásáról biztosította a vizsgálatot, kiemelten fontosnak nevezve a hazai nemzetiségi közösségek kulturális javait megőrző intézmények fennmaradását és fejlődését, valamint a szükséges erőforrások hosszú távú biztosítását.

Szakmai párbeszéd a Köznevelési, Kulturális és Egyházi Albizottság ülésén

Az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottságának Köznevelési, Kulturális és Egyházi Albizottsága december 17-én ülést tartott Kissné Köles Erika szlovén nemzetiségi szószóló elnökletével. A biztoshelyettes kiemelt vendégként részletes betekintést adott a testület tagjainak, valamint az országos nemzetiségi önkormányzatok képviselőinek és szakértőinek a muzeális intézmények nemzetiségi tartalmával kapcsolatos vizsgálata alapján a nemzetiségi muzeális intézmények helyzetéről és ezen intézményeknek a hazai nemzetiségi közösségek kulturális jogainak érvényesítésében betöltött szerepéről. [Részletek](#) és az ülés [jegyzőkönyve](#).

Perifériák építésze - előadás a Budapesti Műszaki Egyetemen

Egy különleges felkérés nyomán az ombudsmanhelyettes előadást tartott a nemzetiségi jogokról, a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról, valamint az interdiszciplináris szakmai együttműködés lehetőségeiről a BME Perifériák építésze - Újrafelfedezés és innováció című kurzusán. A meghívó Kemes Balázs DLA építészmérnök, az Építészmérnöki Kar Középülettervezési Tanszék adjunktusa volt, aki az öt éve indult tárgy keretében a különböző tudományterületek kiemelt szakembereit invitálja meg tudományos párbeszédre. A szociálisan elkötelezett munka és az interdiszciplináris koncepció az előadásokon túl is meghatározó elem a tanszék munkájában: egy állandó szakmai munkacsoport, szakmaközi megbeszélések sora és az évről évre megrendezett nyári építőtábor szerves részét képezik a szociális elkötelezettség professzionális keretbe foglalásának. [Részletek](#).

24. ÉMŰSZ Gála Zsámbékon

A Zsámbéki Keresztelő Szent János Iskolaközpontban, az egykori Zichy kastély 2020-ra megújult épületében rendezte meg 2024-ben éves kulturális és hagyományörző gáláját az Észak-magyarországi Német Önkormányzatok Szövetsége. Az esemény díszvendége idén az ombudsmanhelyettes volt. Német nyelvű ünnepi beszédében elmondta: „A válságok rávilágítanak arra, hogy a közösség, az összefogás, az egymás feltétlen tisztelete mennyire fontos, és nekünk milyen fontos szerepünk van a közösségeinkben. Nem lehet azonban eléggé hangsúlyozni, hogy a közösség csak befogadó és elfogadó módon, nyitott párbeszédrel, a kölcsönös tiszteletre és elfogadásra építve, demokratikus keretek között működhet – ilyen módon viszont kisközösségi és országos szinten is sok mindenre, talán néha még „csodákra” is képes.” [Részletek](#).

ELŐADÁS A ROMAÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT ÜLÉSÉN

December 10-én tartották az Emberi Jogi Munkacsoport keretében működő, 15 civil szervezetet és állami intézményt tömörítő Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport éves ülését. A testület elnöke, Sztojka Attila Társadalmi Esélyekért és Roma Kapcsolatokért Felelős Államtitkár felkérésére az Ombudsmanhelyettes az ülésen bemutatta a roma közösség kulturális autonómiájával, önkormányzati rendszerével és a társadalmi-szociális kihívásokkal kapcsolatban az elmúlt évek során szerzett tapasztalatait.

A biztoshelyettes részletes tájékoztatást adott a hozzá érkező ügyek számáról, azok struktúrájáról, az ügyforgalmi tendenciákról, valamint bemutatta a 2020-2024 közötti időszak romákat érintő ügyekben született jelentéseket és elvi állásfoglalásokat. Előadásában kiemelte: 2025-ben továbbra is figyelemmel kíséri a szegregációs tendenciákat a hazai közoktatási rendszerben, a széleskörű kábítószerhasználat elleni fellépés lehetőségeit és korlátait, a gyűlöletbűncselekmények üldözésének tapasztalatait, valamint a nemzetiségek – és különösen a roma közösség – reprezentációját a hazai tankönyvekben. Tájékoztatója végén hangsúlyozta a szakmai partnerekkel, illetve a nemzetiségi közösségekkel való kapcsolatok és együttműködés fontosságát. [Részletek](#).

A DIGITALIZÁCIÓ HATÁSA A VÉDELEMHEZ VALÓ JOGRA SZAKMAI KONFERENCIA

A Nemzetiségi Biztoshelyettes Titkársága, a Magyar Helsinki Bizottság és a Res Iudicata Egyesület „A digitalizáció hatása a védelemhez való jogra” címmel közös szakmai-tudományos konferenciát rendezett Budapesten. Az eseményen a büntetőeljárás iránt érdeklődő szakemberek, tudományos kutatók és a szakpolitikai területeken dolgozók vitatták meg a sérülékeny csoportok igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel és büntetőeljárás digitalizációjával kapcsolatos tapasztalataikat. Külön is foglalkoztak az aktuális kihívásokkal, ezek nyomán javaslatokat fogalmaztak meg a rendszer jobb működésének optimalizálása érdekében. A szakmai esemény létrejöttét az Európai Unió Igazságszolgáltatás Programjának támogatása tette lehetővé, főszervezője Krámer Lili (MHB) volt. [Részletek](#).

CULTHERMIN KONFERENCIA AZ ORSZÁGGYŰLÉSSEN

Az Európai Unió Tanácsa magyar elnökségének parlamenti programsorozatát a „Kulturális örökség és nemzeti közösségek identitása” címmel rendezett parlamentközi konferencia zárta. A két napos eseményt a Parlamentben rendezték meg, egyik vezérszónoka az ombudsmanhelyettes volt. A szakmai párbeszéd során Európa nyelvi és kulturális öröksége, ehhez kapcsolódóan az európai nemzeti kisebbségek védelme, a többséget és kisebbséget egyaránt megillető nemzeti identitás védelme, valamint az ehhez kapcsolódó tagállami vagy regionális jó gyakorlatok kerültek napirendre. [Részletek](#).

ESETJOGI MOZAIK

Egy roma nemzetiségű panaszos beadványában a mandátumot nem szerzett jelöltársainak a roma nemzetiségi önkormányzat munkájában való részvételi lehetőségeivel összefüggésben kereste meg a biztoshelyettest.

[Részletek itt.](#)

Két beadvány is érkezett a biztoshelyetteshez, amelyekben a panaszosok a nemzetiségi választópolgárként történő nyilvántartásuk törléséhez kértek segítséget. A biztoshelyettes mindkét ügyben részletes tájékoztatást adott a beadványozók részére a nemzetiségi választópolgári névjegyzékkel kapcsolatos kérelmekről.

[Részletek itt.](#)

Egy felújítás alatt álló budavári ingatlan homlokzatáról egy hazai nemzetiségi közösség számára emblematikus értékkel bíró köztéri szobrot 2022-ben az országos nemzetiségi önkormányzattal történő előzetes konzultáció nélkül távolítottak el. A nemzetiségi biztoshelyettes megkeresésére a beruházó a szobor állagmegóvásával kapcsolatban azt jelezte, hogy a szobrot a jövőben múzeumban kívánják elhelyezni. A biztoshelyettes által ösztönzött párbeszéd eredményeként a beruházó és a kerület nemzetiségi önkormányzata megállapodott a restaurált szobor visszahelyezéséről, amelyre 2024 decemberében sor került.

[Részletek itt.](#)

A panaszos kegyeletének utólagos lerovására irányuló kérelmét elutasító döntéssel kapcsolatban a biztoshelyettes felhívta a bv. országos parancsnokának figyelmét a kegyeleti jog gyakorlását biztosító szempontokra.

[Részletek itt.](#)

Egy roma nemzetiségű panaszos megélhetési nehézségei, illetve közfoglalkoztatási programban való részvételének elutasítása miatt fordult segítségért a nemzetiségi biztoshelyetteshez. A nemzetiségi biztoshelyettes az általános jellegű, elsődlegesen anyagi nehézségeket kifogásoló beadvány vizsgálatára nem rendelkezett hatáskörrel, fontosnak tartotta azonban a panaszos részletes tájékoztatását.

[Részletek itt.](#)

Egy német nemzetiségi szülő gyermeke születési utóneveinek anyakönyvbe történő bejegyzését, valamint személyazonosító igazolványának tartalmát sérelmezve fordult beadvánnyal a biztoshelyetteshez, aki az ügyben vizsgálatra kérte fel Budapest Főváros Kormányhivatalát.

[Részletek itt.](#)

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
Nemzetiségi Biztoshelyettes Titkársága

1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11.
nemzetiseg.info@ajbh.hu

